

Stockholms
universitet

BESLUT
2023-02-23

Dnr SU FV-4864-22

Rektor

Rikard Skårfors
FD, Utbildningsledare
Rektors kansli, Ledningssekretariatet

Regeringskansliet (Klimat- och näringslivs-
departementet)

Yttrande över EU-kommissionens förslag till ändringar i förordning (EG) 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP)

Stockholms universitet har av Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) anmodats att inkomma med synpunkter på EU-kommissionens förslag till ändringar i förordning (EG) 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP). Universitetet har följande att anföra.

Övergripande synpunkter

Stockholms universitet välkomnar uppdateringen, som inarbetar vetenskaplig kunskap som utvecklats under de senaste decennierna. Det gäller särskilt de nya kriterierna för hormonstörande ämnen och ämnen som är persistenta, mobila och toxiska (PMT)/mycket persistenta och mycket mobila (vPvM). Universitetet tillstyrker också förslaget att inkludera egenskaperna (kriterierna) persistenta, bioackumulerande och toxiska (PBT)/mycket persistenta och mycket bioackumulerande (vPvB) i CLP.

Stockholms universitet välkomnar att kommissionen väljer att gå före GHS-processen (*"Globally harmonized system of classification and labelling of chemicals"*) och därigenom göra EU:s regler globalt ledande. Det är hög tid att policy utvecklas, utan vidare försening, för att bättre reflektera dagens kunskapsläge.

Universitetet tillstyrker också de nya skrivningar som uppmuntrar till gruppvis bedömning. Det är nödvändigt för att regulatoriskt kunna hantera det stora antal kemikalier som finns på den europeiska marknaden.

Forskare (från bl a. Stockholms universitet) drog nyligen slutsatsen att de säkra planetära gränserna för kemikalier överskrids eftersom produktionen och utsläppen av farliga ämnen och material överskrider samhällets kapacitet att riskbedöma och övervaka exponeringen. Den nu föreslagna uppdateringen av CLP bidrar till att hantera denna situation.

Stockholms universitet vill emellertid framhålla vikten av ett generellt undantag för universitet och högskolor från kravet på att klassificera och anmäla/rapportera produkter som

de syntetiserar, importerar, köper-online eller delar med andra universitet, i små mängder för forskning och utveckling. Universiteten syntetiserar och importerar många kemikalier i mycket små mängder, (μg , mg - eller möjligtvis fåtal g-nivåer), ofta inom EU-gemensamma projekt mellan flera olika universitet och högskolor. När och om de delas så är det just inom ett litet antal universitetsgrupper, i avtal med varandra och EU eller forskningsstiftelser, med målet att öka kunskapen om produkternas egenskaper och/eller fördelning/spridning i miljön. När projekten avslutas delas de nya kunskaperna internationellt och bidrar till att kunna göra mer korrekta klassificeringar av produkterna. Att klassificera kemikalierna när man ännu står i begrepp att undersöka dem riskerar att sänka standarden på databasernas innehåll samt medför en administrativ börda för universiteten.

Kommunikation

Varningsmärkning är generellt en relativt ineffektiv åtgärd för riskhantering i konsumentledet. Det finns en betydande risk att konsumenter inte ser märkningen och att de istället utgår från att det som säljs är testat, godkänt och säkert. Kunskapen och medvetenheten är ofta större hos professionella användare. Stockholms universitet anser dock att det är fortsatt viktigt att riskinformation och varningsmärkning finns på, och följer med produkten, hela vägen till slutanvändaren.

Digitalisering av riskinformation är på sikt en möjlig utveckling, men universitetet ser det i så fall som ett komplement till fysisk information på produkten på samma sätt som bipacksedlar medföljer läkemedel.

Stockholms universitet avstyrker undantag för märkning av kemikalier som säljs i små kvantiteter, då de allra giftigaste kemikalierna oftast säljs i små kvantiteter.

Universitetet tillstyrker att klassificeringen kopplas till den som är ansvarig för att ha gjort den, men menar att detta ytterligare kan förbättras genom att klassificeringen kopplas med en referens till den data som klassificeringen bygger på (i tex REACH, PPP ("Plant protection product") eller BPR ("Biocidal product regulation")).

Aspekter som behöver utvecklas

Kosmetika omfattas fortfarande inte av reglerna. Kosmetiska produkter används i stora volymer och exponeringen kan vara betydande. Därför finns ett behov av uppdaterad faroinformation även i konsumentledet.

Kriterier för immunotoxicitet och neurotoxicitet saknas. Stockholms universitet ser en ökning av allergier och autoimmuna sjukdomar i befolkningen. Även neurorelaterade besvär förefaller öka i befolkningen. Detta är risker som behöver bedömas och hanteras bättre.

Testkraven i REACH, PPP och BPR behöver uppdateras så att data genereras för att säkerställa att de nya kriterierna kan användas. Utan tillgång till relevant data, så kan kriterierna inte tillämpas.

Avseende hormonstörande ämnen och PMT/vPvM är det särskilt viktigt att testkrav införs för alla ämnen, inklusive dem som tillverkas i låga volymer. Hormonstörande ämnen kan orsaka skador på människor även i små doser, och PFAS-exemplet (dvs. per- och polyfluorerade ämnen) visar att även ämnen som tillverkas i låga volymer kan orsaka stora problem för människors hälsa och miljön.

CLP fungerar som ett ”nålsöga” för riskhantering. Beslut om eventuell riskhantering är beroende av att ämnen först klassificeras i en faroklass. Det är därför centralt att den lagstiftning som reglerar testkraven står i överensstämmelse med kriterierna i CLP. Om ”fel” sorts data krävs, kan kriterierna inte användas – CLP kan på så vis bli tandlös och beslut om riskhantering därmed otillräckliga.

Införandet av de nya kriterierna bör också medföra att en översyn av annan lagstiftning görs så att den på ett relevant sätt kopplar till de nya faroklasserna, eller uppdateras i det avseendet.

Detta beslut är fattat av rektor, professor Astrid Söderbergh Widding, i närvaro av prorektor, professor Clas Hättestrand, och universitetsdirektör Åsa Borin. Studeranderepresentanter har informerats och haft tillfälle att yttra sig. Övrig närvarande har varit Henrik Lindell Kennberg, Ledningssekretariatet (protokollförare). Yttrandet har beretts inom Områdesnämnden för naturvetenskap samt av Fastighetsavdelningen. Föredragande i ärendet har varit utbildningsledare Rikard Skårfors.